

جمهوری اسلامی ایران
ریاست جمهوری
ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز

روش نامه

تعیین ماهیت

فرآورده های نفتی

معاونت پیشگیری
دفتر پیشگیری از قاچاق فرآورده های نفتی

خرداد ماه ۱۳۹۹

مقدمه:

تحولات جهان در سال گذشته و نوسانات قیمت طلای سیاه در بازارهای بین‌المللی جهان و منطقه را با چالش‌های متعدد اقتصادی، اجتماعی و سیاسی مواجه نموده است. در این بین کشور ایران با مشکلات اقتصادی بیشتری ناشی از تحریم و کاهش قیمت جهانی نفت و همچنین شیوع بیماری کرونا در حال مواجهه و مقابله می‌باشد که یکی از مهمترین راهکاری‌های برون رفت از وضعیت موجود، تسهیل تجارت قانونی و رسمی، حذف موانع تولید و صادرات، شفاف‌سازی فرآیندهای تجاری و ایجاد مکانیزم‌های نظارتی سیستماتیک و سامانه‌ای با استفاده از ظرفیت‌های قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز می‌باشد. برخورهای سلیقه‌ای و عدم وحدت‌رویه در برخورد با تخلفات و همچنین تصمیمات کارشناسی متناقض، از جمله دلایلی است که ستاد را بر آن داشت که با تدوین روش‌نامه نحوه بررسی پرونده شرکت‌های تولیدی فراورده‌ها و مشتقات نفتی از برخی اظهارنظرهای متفاوت جلوگیری بعمل آورد. لذا با اذعان به اهمیت دقت نظر کارشناسان خبره کارگروه‌های موصوف و همچنین سرعت عمل در پاسخ به درخواست متقاضیان، این روش‌نامه که حاصل چندین جلسه کارشناسی و مدیریتی در سطوح مختلف وزارت‌خانه‌های مربوطه می‌باشد، با اخذ نظرات کارشناسی سازمان‌های مرتبط نظیر وزارت نفت، گمرک ایران، سازمان ملی استاندارد و .. تدوین و ابلاغ می‌گردد.

مستندات:

— آیین نامه اجرایی مواد ۵ و ۶ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز (ابلاغی به شماره ۴۶۴۴۳/ت/۵۱۵۵۹ هـ مورخ ۱۳۹۵/۰۴/۲۳ هیأت محترم وزیران)

— دستورالعمل اصلاح و بهبود (ساماندهی) فرآیندهای صادرات، واردات، عبور (ترانزیت) و معاوضه (سواپ) نفت خام، میعانات گازی و فراورده‌ها و مشتقات نفتی در امور گمرکی (ابلاغی به شماره م ب ۳۲۷۹۱۵ مورخ ۱۳۹۸/۰۷/۲۲)

مواد اجرایی:

۱- ملاک عمل اعلام نظر کارگروه، بررسی هم‌زمان آنالیز و اسناد منشأ: اسناد خرید معتبر مواد اولیه (فاکتور) که بدون واسطه و به نام واحد تولیدی صادر شده است در سامانه جامع ثبت برخط معاملات ثبت می‌شود و وفق تبصره ۲ ماده ۳ آیین نامه اجرایی مواد ۵ و ۶ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز در زمان اظهار کالای صادراتی به گمرک، فاکتور (صورتحساب) خرید ارائه شده توسط صادرکننده را از سامانه مذکور استعلام و مالکیت صادرکننده نسبت به کالای اظهارشده را به صورت سیستمی احراز می‌نماید.

بر اساس تبصره ۴ بند ۲۸ دستورالعمل ماده ۴۵ آیین نامه اجرایی مواد ۵ و ۶ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، تمامی سازمان‌ها و نهادهای ذیربط موظفند حسب مورد و مأموریت‌های قانونی، اقدامات اجرایی لازم را

به منظور بهره‌برداری از سامانه ثامن انجام دهند. لذا در بررسی فرمولاسیون بهره‌برداری از فاکتورهای منشأ ثبت شده در سامانه ثامن برای تعیین درصد ماهیت فرآورده الزامی و مورد تأکید می‌باشد.

۲- در نظر گرفتن مشابهت‌ها: هر فرآورده تولیدی کدگذاری شده توسط کارگروه استانداردسازی آن سازمان، براساس فرمولاسیون، دارای درصدی مشابهت با فرآورده‌های نفتی یارانه‌ای می‌باشد که میزان دقیق آن براساس نرم‌افزار تهیه شده که در اختیار کارگروه تشخیص ماهیت فرآورده‌های نفتی قرار گرفته است، قابل احصا می‌باشد. (به عنوان مثال حلال‌های ۴۰۴ و ۴۰۶ با بنزین، حلال‌های ۴۰۲ و ۵۰۲ با نفت سفید و روغن و آیزوفید با نفت گاز) مشابهت دارند. لذا در زمان صادرات می‌توان آنالیز فرآورده را (میزان مشابهت) با آنالیز فرآورده کدگذاری (درصد ماهیت) مقایسه نمود و اختلاف این دو عدد با در نظر گرفتن ضریب خطای فنی مجاز (تبصره ۱ بند ۲۸ دستورالعمل ماده ۴۵) ملاک عمل اظهار نظر کارگروه قرار گیرد. بنابراین مطابق با بند ۲۹ دستورالعمل مذکور اظهار نظر کارگروه در چهار گروه دسته‌بندی شده در مفاد (الف، ب، ج، د) به گمرکات اجرایی و سایر مراجع استعلام کننده اعلام می‌شود.

۳- یکسان سازی آزمون‌ها: استفاده از روش آزمون یکسان در آنالیز کدگذاری و صادراتی: برای بررسی و انطباق نتایج آزمون صادراتی با کدگذاری فرآورده‌ها باید از روش آزمون‌های یکسان استفاده نمود. به عنوان مثال برای فرآورده سنگین در زمان کدگذاری چنانچه از روش تقطیر در خلأ استفاده شده است در زمان صادرات نمونه از همان روش تقطیر استفاده نماید.

۴- برش های نفت سفید و میعانات گازی: در صادرات فرآورده‌هایی نظیر برش‌های نفت سفید، میعانات گازی و هیدروکربن‌های با مشابهت بالا با فرآورده‌های یارانه‌ای، علاوه بر وجود آنالیز کدهای شناسایی عمومی نفت سفید، اسناد منشأ باید مورد استناد قرار گیرد.

به عبارتی چنانچه واحد تولیدی از نفت سفید خریداری شده از طریق بورس و به قیمت غیر یارانه‌ای به طور مستقیم و یا با انجام برش گیری در تولید محصول حاصل از بلندینگ خود استفاده کرده باشد، بمنظور ارزیابی محموله صادراتی، به شرط وجود اسناد منشأ مجاز و ثبت شده در سامانه ثامن و به مقدار درصد ثبت شده در فرمولاسیون، درصد فرآورده یارانه‌ای خارج از ماهیت در محموله مذکور در نظر گرفته نشود.

۵- لحاظ نمودن اختلاف آنالیز مواد اولیه تولیدی توسط شرکت‌های پالایشی و مجتمع‌های پتروشیمیایی: برخی محصولات تولیدی پالایشگاه‌ها و پتروشیمی‌های کشور به دلیل این‌که عمدتاً فرآورده جانبی می‌باشند آنالیز ثابتی نداشته و درصدی تغییرات دارند که در آنالیز محصول صادراتی باید مد نظر کارگروه قرار گیرد. به منظور عملیاتی نمودن این بند نیاز است با هماهنگی شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی، آنالیز

واقعی هر فرآورده (نظیر فرآورده‌های ویژه و محصولات جانبی) شرکت‌های پالایشی و مجتمع‌های پتروشیمی در زمان هر عرضه در بورس اعلام شود.

۶- ضریب خطای فنی: با توجه به این که اعلام نظر کارگروه بر اساس نتایج آزمون آزمایشگاه صورت می‌پذیرد، لذا نحوه نمونه‌برداری، دقت آزمون‌گر و کالیبراسیون دستگاه‌ها و تجهیزات آزمایشگاهی، نظارت هر چه بیشتر سازمان ملی استاندارد را می‌طلبد. لذا موضوع ضریب خطای مجاز فنی به میزان ۱۰٪ (اعلامی طی بند ۵ مصوبات شماره ۹۲/۳۶۲۴/ص مورخ ۹۲/۸/۴) در رسیدگی به پرونده‌ها مدنظر قرار گیرد.

۷- موضوع بند ۳ نامه شماره ۹۵/۷۵۸۶/د مورخ ۹۵/۸/۱۲ در خصوص بلامانع بودن تغییر درصد مواد اولیه یک فرمولاسیون کدگذاری شده در زمان اظهار محموله صادراتی حداکثر تا ۱۰ واحد، در بررسی پرونده‌های اظهاری لحاظ گردد. لیکن با توجه به راه‌اندازی سامانه کدگذاری آن سازمان و ارتباط برخط با سامانه ثامن، از این پس امکان اجرای این موضوع وجود نداشته و نیاز است سازمان ملی استاندارد طی بخشنامه‌ای نسبت به اطلاع‌رسانی در این خصوص اقدام نماید.

۸- در مواردی که به دلیل مشابهت زیاد مشخصه‌های کیفی فرآورده‌های یارانه‌ای با آنالیز محموله صادر شده، امکان تشخیص وجود فرآورده‌های یارانه‌ای در محموله بر اساس مقایسه نتایج آزمون مربوط به محموله‌های صادر شده وجود ندارد و به اجماع نظر کارگروه نرسیده، بر اساس مصوبات شماره ۹۹/۳۰۰۹۴/ص مورخ ۹۹/۱/۲۶ مقرر گردید به شرط رعایت کدگذاری (استانداردسازی) در فرمولاسیون محصول صادراتی اظهار شده و نیز با لحاظ نمودن درصد مجاز خطا، صرفاً اسناد منشأ مجاز و ثبت شده در سامانه ثامن به عنوان ملاک ارزیابی و تعیین درصد فرآورده یارانه‌ای خارج از ماهیت در محموله صادراتی قرار می‌گیرد.

۹- اظهار نظر صریح و صحیح: تمامی حالات ممکن در اظهار نظر کارگروه در بندهای دستورالعمل ماده ۴۵ آیین نامه اجرایی مواد ۵ و ۶ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز گنجانده شده است. بنابراین کارگروه باید بر اساس دستورالعمل، نظر خود را اعلام نماید.